

Samopaly Sten

Britská armáda se mezi světovými válkami samopaly nezabývala, protože spoléhala především na své rozvinuté námořnictvo a letectvo. Chyběl jí také pistolový náboj, protože do roku 1946 jako standardní krátké armádní zbraně sloužily revolvery, zatímco pistole byly vedeny jenom jako pomocné vzory a pro speciální účely.

Proto Velká Británie v okamžiku vyhlášení války Německu 3. 9. 1939 neměla prakticky žádný samopal. První britský samopal pak byl Lanchester Mk I nebo – jak se zbraň také označovala – *Sterling Automatic Carbine* (SAC). Autorem byl specialista na obrněnou vozbu George Lanchester a v podstatě se jednalo o napodobení německého samopalu MP 28.II. Lanchester se v Británii vyráběl od konce roku 1940 a přiděloval se námořnictvu. Do konce roku 1943 vyrobily čtyři zbrojovky 74 500 Lancasterů Mk I a Mk I* (verze střílející pouze dávkami).

Británie prozatím objednala v roce 1940 velký počet amerických samopalů Thompson, zároveň se ale ve státním arzenálu v Enfieldu pracovalo na domácí konstrukci samopalu, a to co nejjednoduššího a nejlevnějšího, s minimálním počtem obráběných součástí a s možností nasazení moderních technologií lisování a svařování. Výsledkem vývoje byl samopal Sten (*Sten Gun*) konstruktérů Harolda Johna Turpina a majora ve výslužbě Reginalda Vernona Shepherda. Samopal byl řešen opravdu s minimálním počtem součástí, nejjednodušší verze jich měla jen 47.

H. J. Turpin (1893–1967), syn zaměstnance firmy *Maxim-Nordenfelt Guns and Ammunition Co.*, a major R. V.

Zleva výsadkářský samopal Mk V s dřevěnou pažbou a oběma rukojetmi, Mk III od Lines Bros, dále Mk II se skeletovou opěrkou, utlumený Sten Mk II(S) a Sten Mk III v plátěném pouzdru (na Bahnech 2007)

Shepherd (1892–1950) se poznali při předvádění kulometu Bren a od té doby spolupracovali na několika různých projektech. Oba také prostudovali německý samopal MP 28.II a porovnali si názory na jeho zjednodušení. Označení nové zbraně se původně psalo STEN a jde o zkratku složenou z prvních

písmen příjmení konstruktérů S a T, zatímco EN značí England.

Kromě enfieldské Royal Small Arms Factory (RSAF) však nakonec samopal vyráběla řada dalších zbrojovek v Británii, Kanadě, Austrálii a na Novém Zélandu. Celkem se mělo vyrobit přibližně 4,5 milionu různých verzí zbraně (z toho 3 750 000 vyšlo z válečné výroby). Sten kromě britských domácích i koloniálních jednotek užívali také francouzští partyzáni a členové odboje v celé okupované Evropě. V britských ozbrojených silách sloužil do roku 1960, kdy ho nahradil samopal Sterling.

T40/1, T40/2

Harold J. Turpin zkonstruoval po řadě hodin usilovné práce prototyp Turpin 40 (T40), který pak vyrobil ve dvou verzích závod Philco Radio, britská pobočka firmy Philips. První střelby proběhly 8. 1. 1941. Když dal prototyp T40/1 celých 100 ran dlouhými dávkami >>>

Předsériový exemplář karabiny ST v. č. 17 s dřevěným prvky pažbení (foto Leszek Erenfeicht)

